

Kirje

OKM/46/592/2019

16.09.2019

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät

Viite

Asia **Varainhoitovuoden 2019 aikana jaettavaksi jätetyn perusrahoituksen hakeminen**

Valtion vuoden 2019 varsinaisen talousarvion mukainen ammatillisen koulutuksen määräraha on 1 732 761 000 euroa, josta perusrahoituksen osuus on 1 613 933 000 euroa. Talousarviossa ammatillisen koulutuksen tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on enintään 180 000 opiskelijavuotta, mistä työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen kohdennettava määrä on vähintään 8 600 opiskelijavuotta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö päätti 14.12.2018 ammatillisen koulutuksen järjestäjien tavoitteellisista opiskelijavuosimääristä ja perusrahoituksen harkinnanvaraisesta korotuksesta vuodelle 2019 (*varsinainen suoritepäätös*). Tavoitteellisia opiskelijavuosia varsinaisessa suoritepäätöksessä jaettiin yhteensä 178 470, josta 8 600 kohdennettiin työvoimakoulutukseen. Talousarvion määrärahasta jaettiin perusrahoituksena tavoitteellisten opiskelijavuosien perusteella 1 587 431 903 euroa ja harkinnanvaraisena korotuksena 14 501 250 euroa. Perusrahoitusta jätettiin varainhoitovuoden aikana jaettavaksi noin 12 miljoonaa euroa ja tavoitteellisia opiskelijavuosia 1 530 talousarvion enimmäismäärästä. Työvoimakoulutukseen kohdennettavat opiskelijavuodet jaettiin kokonaisuudessaan jo varsinaisessa suoritepäätöksessä.

Jäljellä oleva rahoitus ja sitä vastaava opiskelijavuosimäärä jaetaan koulutuksen järjestäjille *lisäsuoritepäätöksellä* ministeriön tehtyä ensin tarvittavat päätökset vuoden 2019 varsinaista suoritepäätöstä koskevista oikaisuksista. Tällä kirjeellä ohjeistetaan koulutuksen järjestäjiä *lisäsuoritepäätöksellä* jaettavien tavoitteellisten opiskelijavuosien ja mahdollisen perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen hakemisesta.

Toisessa lisätalousarviossa ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien lisäämiseen osoitettiin varainhoitovuodelle 20 miljoonan euron lisämääräraha. Sen

hakemisesta ohjeistetaan erikseen lokakuussa vuoden 2020 rahoituksen hakua koskevan ohjeistuksen yhteydessä.

Tavoitteellisten opiskelijavuosien lisäämisen ja perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen myöntämien perusteet

Varainhoitovuoden aikana lisättävillä tavoitteellisilla opiskelijavuosilla on tarkoitus helpottaa osaavan työvoiman alueellisia ja ammattialoittaisia saatavuusongelmia. Lisäykset tulee kohdentaa osaajapulasta kärsiville ja kasvun kannalta keskeisille aloille. Vaikka opiskelijavuosia ei lisäsuoritepäätöksessä kohdenneta erikseen työvoimakoulutukseen, koulutuksen järjestäjä voi käyttää sille kohdennettavaa lisäkapasiteettia tarvittaessa myös työvoimakoulutuksen järjestämiseen.

Koulutuksen järjestäjän tulee perustella opiskelijavuosien lisäystarvetta erityisesti ensisijaisen toiminta-alueensa tarpeen näkökulmasta. Lisäksi koulutuksen järjestäjän tulee pystyä osoittamaan, että sen varainhoitovuoden opiskelijavuositoteuma tulee olemaan vähintään 14.12.2018 tehdyssä suoritepäätöksessä määritellyllä tasolla ja että lisäkohdennus on näin ollen välttämätön osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi. Mikäli koulutuksen järjestäjälle myönnettiin vuoden 2018 lisätalousarvioiden perusteella lisää opiskelijavuosia, eikä näitä ehditty käyttää vielä vuoden 2018 aikana, myös näiden lisäpäätösten tavoitteelliset opiskelijavuodet otetaan huomioon vuoden 2019 lisästarvetta arvioitaessa.

Ministeriön tarkoituksena on myöntää lisäsuoritepäätöksellä kohdennettavaa perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta pääsääntöisesti vain sellaisiin tarpeisiin, jotka eivät ole olleet ennakoitavissa varsinaista suoritepäätöstä tehtäessä. Harkinnanvaraista korotusta voidaan myöntää myös sillä perusteella, että lisäsuoritepäätöksellä myönnettävät tavoitteelliset opiskelijavuodet olisi tarkoituksenmukaista kohdentaa erityisen kalliin koulutuksen järjestämiseen, eikä koulutuksen järjestäjällä ole kokonaisrahoituksensa puitteissa muutoin mahdollisuutta toteuttaa kalliin koulutuksen lisäystä. Lisäsuoritepäätöksellä varsinaisen talousarvion määrärahasta harkinnanvaraista korotusta myönnetään kuitenkin vain erityisen perustellusta syystä. Pääsääntöisesti lisäsuoritepäätöksen opiskelijavuosilisäykset tulisi voida toteuttaa ilman tarvetta perusrahoituksen harkinnanvaraiseen korotukseen.

Opiskelijavuosien kohdentaminen lähihoitajakoulutuksen lisäämiseen

Hallitusohjelman mukaan hallituskauden aikana tullaan säätämään hoivahenkilöstön sitovaksi vähimmäismitoitukseksi 0,7 ympärivuorokautisen hoivan yksiköissä. Hoitajamitoituksen nostaminen 0,7:ään lisää vanhustenhuollossa ammatillisen koulutuksen, etupäässä lähihoitajakoulutuksen omaavan hoitohenkilökunnan tarvetta arvion mukaan noin 5 000 henkilöllä nykytasoon verrattuna.

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittaneiden tarvetta työmarkkinoilla lisää hoitajamitoituksen muutoksen ohella myös eläköityminen ja runsas poistuma alalta. Kevan ennusteen mukaan joka kolmas kunta-alalla työskentelevä lähihoitaja jää eläkkeelle seuraavan kymmenen vuoden kuluessa. Poistuma alalta on noin 15 - 16 prosenttia, mikä tarkoittaa, että kolmen vuoden jälkeen lähes joka kuudes ei enää työskentele alalla.

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen tarjonta on lisääntynyt lähes koko 2010 –luvun ajan, mutta tarjonta ei silti riitä vastaamaan ennakoituun osaamistarpeeseen. Lähihoitajien koulutus on ollut suhteellisen vetovoimaista, joskin viime vuosina nuorten

kiinnostus koulutusta kohtaan on vähentynyt. Aikuisväestön rooli koulutuksen kohderyhmänä korostuu jatkossa entisestään erityisesti vanhustenhuollon osa-alueella.

Se, kuinka paljon uusia lähihoitajia tarvitaan välittömästi hoivahenkilöstön mitoitustilanteen tullessa voimaan, riippuu mahdollisesti säädettävästä siirtymäajasta tai voimaantulon porrastuksista. Hallitusohjelman mukaan henkilöstömäärän lisäys toteutetaan asteittain käynnistämällä tavoitteellinen kehittämisohjelma, jolla rahoitetaan polkua kohti uskottavaa ja vanhusten riittävän hoivan turvaavaa mitoitusta. Koska uusien lähihoitajien kouluttaminen kestää pääsääntöisesti useamman vuoden ajan, uusia koulutuksia on tarpeen käynnistää mahdollisimman pian.

Ministeriö kohdentaa varainhoitovuodelle jaettavaksi jätetystä rahoituksesta 500 opiskelijavuotta lähihoitajakoulutuksen lisäämiseen, erityispainotuksena ikääntyvien hoito ja kuntoutuminen. Koulutettujen lähihoitajien kokonaisvarantoa lisäävien pidempikestoisten koulutusten ohella lähihoitajakoulutukseen kohdennettavia opiskelijavuosia voidaan käyttää myös sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon jo suorittaneiden osaamisen täydentämiseen ikääntyvien hoitoon ja kuntoutumiseen. Nopeavaikutteisilla toimilla pyritään vastaamaan vanhustenhuollon akuuttiin hoitajapulaan ja tukea sosiaali- ja terveysalan tehtävistä muihin tehtäviin tai työmarkkinoiden ulkopuolelle siirtyneiden palaamista lähihoitajan työhön vanhustenhuollon tehtäviin.

Lisääntyneeseen koulutustarpeeseen vastataan nykyisellä sosiaali- ja terveysalan perustutkintokoulutuksen järjestäjäverkolla. Lähihoitajakoulutuksen lisäämiseen kohdennettavia opiskelijavuosia suunnataan erityisesti niillä alueilla toimiville sosiaali- ja terveysalan perustutkintokoulutusta järjestäville koulutuksen järjestäjille, joilla kärsitään eniten alan työvoimapulasta. Järjestäjäkohtaisessa kohdentamisessa otetaan huomioon muun ohella koulutuksen järjestäjän lähihoitajakoulutuksen vetovoimaisuus nuorten keskuudessa, muiden edellä kuvattujen kohderyhmien, ml. maahanmuuttajat, saatavuus osaamista täydentävään lyhytkestoiseen koulutukseen sekä erityisesti järjestäjän suuntautuminen ikääntyvien hoitoon ja kuntoutumiseen lähihoitajakoulutuksen järjestämisessä. Lisäksi koulutuksen järjestäjän varainhoitovuoden opiskelijavuositoteuman tulee olla sillä tasolla, että lisäkohdennus on kokonaisuus huomioon ottaenkin välttämätöntä.

Ministeriö tulee seuraamaan lisäsuoritepäätöksen lähihoitajakoulutuksen opiskelijavuosikohdennusta pääosin yhteishakuaineistojen ja Koskesta kerättävän tilastoaineiston avulla. Sosiaali- ja terveysalan perustutkintokoulutuksen suorituksia tarkastellaan erityisesti ikääntyvien hoidon ja kuntoutumisen osaamisalan osalta.

Koulutuksen järjestäjien hakemusten toimittaminen ja prosessin aikataulu

Koulutuksen järjestäjiä pyydetään toimittamaan lisäsuoritepäätöksellä vuodelle 2019 jaettavia tavoitteellisia opiskelijavuosia ja/tai perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta koskevat hakemuksensa opetus- ja kulttuuriministeriöön viimeistään 9.10.2019.

Hakemus tulee toimittaa opetus- ja kulttuuriministeriöön sähköisellä lomakkeella. Lisäksi tulee toimittaa sähköisen lomakkeen sisältöä vastaavat tiedot allekirjoitettuna ja päivättyinä asiakirjana opetus- ja kulttuuriministeriön kirjaamoon postitse osoitteeseen PL 29, 00023 VALTIONEUVOSTO, suoraan valtioneuvoston yhteiseen toimipisteeseen osoitteessa Ritarikatu 2 B, 00170 HELSINKI tai sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@minedu.fi. Ministeriö käsittelee ainoastaan ne hakemukset, jotka on toimitettu määräajassa.

Sähköinen hakulomake tarkempine ohjeineen julkaistaan ministeriön sivuilla osoitteessa <http://minedu.fi/lisasuoritepaatosten-valmistelu> 18.9.2019 mennessä.

Ministeriön tarkoituksena on tehdä vuoden 2019 rahoitusta koskeva lisäsuoritepäätös marraskuussa.

Lisätietoja

Ylitarkastaja Tarja Koskimäki (Uusimaa), puh. 02953 30166,
etunimi.sukunimi@minedu.fi

Opetusneuvos Jukka Lehtinen (Kanta-Häme, Päijät-Häme, Pirkanmaa, Varsinais-Suomi ja Satakunta), puh. 02953 30183, etunimi.sukunimi@minedu.fi

Opetusneuvos Anne Mårtensson (Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Pohjois-Savo ja Pohjois-Karjala), puh. 02953 30104, etunimi.sukunimi@minedu.fi

Opetusneuvos Mari Pastila-Eklund (Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Keski-Suomi), puh. 02953 30249, etunimi.sukunimi@minedu.fi

Opetusneuvos Tiina Polo (Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu ja Lappi), puh. 02953 30022,
etunimi.sukunimi@minedu.fi

Erityisasiantuntija Saara Ikkela, puh. 02953 30109, etunimi.sukunimi@minedu.fi

Opetusneuvos Kari Korhonen, puh. 02953 30162, etunimi.sukunimi@minedu.fi

Opetusneuvos Tarja Olenius, puh. 02953 30237, etunimi.sukunimi@minedu.fi

Ylijohtaja Mika Tammilehto, puh. 02953 30308, etunimi.sukunimi@minedu.fi

Ylijohtaja

Mika Tammilehto

Opetusneuvos

Tarja Olenius

Tiedoksi

Ammatillisen koulutuksen reformin seurantaryhmä
Akava ry
Ammatillisen Aikuiskoulutuksen johtajat ry
Ammattiosaamisen kehittämissyhistys AMKE ry
Elinkeinoelämän Keskusliitto ry

Kirkkohallitus/Kirkon työmarkkinalaitos
Maa- ja Metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Oikeusministeriö
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
Opetushallitus
Sivistystyönantajat ry
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry
Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry.
Suomen Kansanopistoyhdistys ry
Suomen konservatorioliitto ry
Suomen Kuntaliitto ry
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry
Suomen Oppisopimusosaajat ry
Suomen Yrittäjät ry
Tilastokeskus
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK Ry
Työ- ja elinkeinoministeriö
Urheiluopistojen Yhdistys Ry
Valtiovarainministeriö
Yksityisten Ammatillisten Oppilaitosten liitto ry
Aluehallintovirastot
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ELY:t
Maakuntaliitot